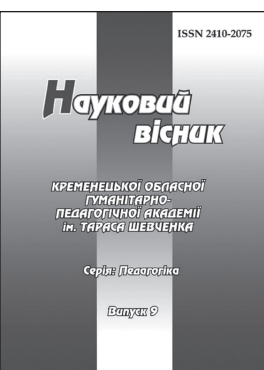

СТОРІНКАМИ “ВІСНИКА”

“Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім.Тараса Шевченка. Серія: Педагогіка” внесено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних наук, де можуть публікуватися результати дисертаційних досліджень на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук. Окрім цього, “Вісник” індексується у Міжнародній наукометричній базі Index Copernicus International та Coogole Scholar. У першому цьогорічному та дев'ятому з початку видання випуску опублікована 21 наукова стаття 28 авторів з вищих закладів освіти України, Польщі та Росії. Видання, що побачило світ за загальною редакцією професорів Афанасія Ломаковича та Валентини Бенери, рекомендувала до друку вчена рада нашої академії. Літературну редакцію випуску здійснили кандидати філологічних наук Інна Воляннюк та Роман Дубровський. У “Віснику” подано науковий доробок українських і зарубіжних фахівців із проблем сучасної педагогіки, навчання та виховання дітей і молоді в умовах реалізації новітніх освітніх програм, особистісно-професійної позиції педагога у новій парадигмі виховання.

У розділі “Історія педагогіки” публікують свої дослідження доцент Полтавського НПУ ім.В.Г.Короленка Володимир Макляк (“Освітній потенціал філософських засад академічної свободи”) та доцент нашої академії Наталія Приймас (“Національна ідея у філософії освіти представників української діаспори”). Наш автор зосереджує увагу на тих аспектах філософії освіти, які стосуються виховання особистості на національних ідеях, формування національного ідеалу. Розкрито основні засади концепції національної еліти В.Липинського та Д.Донцова, співвідношення національного і загальнолюдського в історіософії Д.Чижевського. Питання формування особистості, основні риси ідеалу українського громадянина проаналізовано у контексті філософсько-педагогічної концепції У.Самчука.

Розділ “Вища школа” розпочинається статтею науковця Кам'янець-Подільського НУ ім.Івана Огієнка Вадима Воронечного “Модель розвитку рухової активності студенток у процесі позааудиторних занять з пауерліфтингу”. Тут же пропонують свої дослідження фахівці Башкирського держуніверситету РФ, професор Олена Головнюва (“Методологічні підходи до розвитку сучасної виховно-освітньої системи ВНЗ”), викладачі Наталія Головнюва та Світлана Шличикова (“Середовищний підхід як технологія формування та розвитку особистості в освітньому просторі ВНЗ”). Наш науковець, доцент Ірина Онищук аналізує “Психолого-педагогічний аспект проблеми формування культури самовираження майбутніх фахівців дошкільної освіти”. Вона підкреслює: оскільки актуалізується особистісно-орієнтована модель освіти, студентоцентризм, основна увага дослідження зосереджена на концептах “самовираження особистості”, “культура самовираження”, “індивідуальна творча культура”, “самостійно організована творча діяльність” і “готовність майбутніх вихователів ДНЗ до розвитку творчого самовираження”. У статті визначено сутність зазначених наукових категорій, розкрито значення суб'єкт-суб'єктних взаємин викладача і студента, що є визначальним для професійного зростання майбутнього фахівця.

Доктор педагогічних наук, професор Валентина Бенера збагатила розділ “Теорія навчання і виховання” цікавим тематичним й оригінальним методично дослідженням “Науково-методичний супровід студентів на педагогічній практиці з використанням портфоліо на уроках української літератури”. Вона переконливо ілюструє необхідність науково-методичного супроводу студентів, особливо в їх позааудиторній діяльності, зокрема під час проходження педагогічної практики. У статті

актуалізовано вимоги до такого супроводу, який має відповідати меті та змісту літературної освіти, заохочувати учнів старшої школи до розширення кола читання, осмислення духовної цінності та поетики художніх творів. Обґрунтовано вимоги до підручника з української літератури, розкрито його роль як навчальної книги з життя творчої української особистості.

Фундаментально важливу педагогічну проблему “Формування ціннісних орієнтацій дитини дошкільного віку в умовах суспільного виховання” досліджує доцент Тетяна Фасолько. Науковець обґрунтовує необхідність гуманізації виховного процесу, насамперед через врахування об'єктивних законів та особливостей психічного розвитку дошкільників і функціонування на цій основі передумов особистісного самовизначення дітей дошкільного віку. Автор наголошує на важливості використання унікальних можливостей дошкільного дитинства у формуванні базових якостей особистості. Звертається увага на перспективи інноваційного розвитку дошкільної освіти, розглядаються сучасні тенденції та пріоритети нововведень у практику діяльності ДНЗ.

У цьому ж розділі опубліковано аналітичний матеріал “Можливі шляхи збагачення позитивної мотивації фізкультурно-оздоровчої діяльності молодших школярів у системі “Родина – школа”, який підготував доцент Тернопільського НПУ ім.Володимира Гнатюка Сергій Корнієнко. Доцент Житомирського ДУ ім.Івана Франка Світлана Коляденко пропонує науково-методичну розвідку з галузі арт-терапії “Використання казок В.О.Сухомлинського у процесі казкотерапії”. Аспірант Тернопільського НПУ ім.Володимира Гнатюка Андрій Парфанович досліджує актуальну в царині гендерних відносин проблему “Порушення міжособистісної комунікації у стосунках молоді пари як передумова проявів сімейного насильства”. Пошуковий інтерес аспіранта Кам'янець-Подільського НУ ім.Івана Огієнка Станіслава Сцісловського спрямувався на “Алгоритм програмування розвивальних занять з фізичної культури для учнів старшої школи”.

Тандем науковців, професора нашої академії Олександра Безносюка і професора Київського НУ ім.Тараса Шевченка Тетяни Кочергіної в розділі “Професійна освіта” в теоретичному і практичному аспектах закликають до “Збереження і зміцнення здоров'я студентів у вищих закладах освіти”. Їх дослідження спирається на широку теоретичну базу, згідно з якою здоров'я людини являє складну інтегративну сутність, що поєднує фізичну, психологічну, духовну та соціальну сторони людського життя. Автори переконані: успішна реалізація педагогічних завдань неможлива без застосування здоров'язберігаючої освітньої технології, як системи, що створює максимально сприятливі умови для збереження, зміцнення та розвитку всіх аспектів здоров'я кожного суб'єкта освітнього процесу. Наголошується, що більш як на 50% здоров'я студентської молоді залежить від здорового способу життя, а дослідження взаємозв'язку фізичної та розумової працездатності студента і викладача вказали на важливість та ефективність засобів фізичної культури і спорту у підвищенні такої працездатності.

Не просто актуальну, а перспективну та практично необхідну тему “Педагогічні умови підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до застосування інноваційних технологій у роботі з дітьми” розробляє доцент Людмила Врочинська. Дослідження проблеми науковець будує на основі аналізу навчальних планів і навчальних програм з фахових дисциплін спеціальності “Дошкільна освіта” за ступенями вищої освіти “бакалавр” і “магістр”. Це дало змогу показати, що вивчення інноваційних методик передбачено окремими навчальними програмами. Зокрема, програма з основ образотворчого мистецтва включає тему “Інноваційна пошукова робота педагога в організації образотворчої діяльності дітей”. Такий же підхід спостерігається і при вивченні фахових методик з музичного та фізичного виховання, ознайомлення дітей з природою, при формуванні математичних уявлень і в розвитку рідної мови. Особлива роль відводиться інноваційно зорієнтованим навчальним курсом “Комп'ютерні технології в роботі з дітьми”, “Нові інформаційні технології” та “Інноваційні педагогічні технології”

у дошкільній освіті”. Вагоме значення мають і ІНДЗ і відповідні тематичні навчальні проекти (“Комп'ютерні ігрові технології в роботі вихователя закладів дошкільної освіти”, “Комп'ютер і дитина”, “Комп'ютерні технології в розвитку і вихованні дошкільників”), а також семінарсько-практичні заняття різних форм і різної тематики (“Основи педагогічної інноватики”, “Проекти і проектна діяльність дошкільників”, “Особливості педагогічної технології”).

Наші фахівці з фізичного виховання, доцент Володимир Папуша, доцент кафедри Микола Божик та їх молодший колега Олександр Гурковський, висвітлюють тему “Організація та проведення практичних занять з гімнастики методом програмованого навчання”, де акцентують увагу на використанні комп'ютерних технологій при експериментальній перевірці ефективності виконання навчальної програми опорного стрибка, розробленої на основі програмованого навчання, а також на поділі процесу засвоєння студентами навчального матеріалу на елементарні кроки та на чіткому визначенні як змісту самого навчального матеріалу, так і змісту навчальної діяльності на кожному із цих уроків. Автори доводять, що програмоване навчання сприяє ефективності управління навчальним процесом, підвищує творчу активність студентів, дозволяє індивідуалізувати навчання гімнастичних вправ при груповому методі. У дослідженні наголошується: використання комп'ютерних навчальних програм підвищує рівень технічної підготовленості студентів, звільняє викладачів від рутинної нетворчої роботи і водночас дає можливість приділити більше уваги студентам у формуванні їх педагогічних умінь і здібностей.

У розділі “За рубежем” публікують результати своїх досліджень науковці Польщі: професор Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині Януш Голота (“Навколо теоретичних і практичних концепцій підготовки вчителів у Польщі у світлі освітніх реформ”), фахівці з Університету в Кельце, професори Єва Куля, Ян Кохановський, Мажна Пенковська (“Умови та перешкоди освіти для дорослих у Польщі”), професор Люблінської політехніки Галіна Рарот та її молодша колега Оксана Супрунюк (“Гуманізація технічної освіти як актуальна проблема філософії освіти у вищих технічних навчальних закладах”). Асистент кафедри соціології та соціальної роботи НУ “Львівська політехніка” Жанна Шевченко висвітлює тему “Практична спрямованість професійної підготовки соціального працівника у вищій школі Польщі”.

У рубриці “Обговорюємо проблему: регіональний аспект” поміщена стаття Олександри Панфілової “Роль дерев'яної архітектури у формуванні культурно-естетичного середовища Кременця ХІХ століття”. Науковець-мистецтвознавець аналізує передумови виникнення та становлення нашого міста як потужного мистецького осередку. З'ясовано значення втраченої забудови єврейського кварталу у формуванні історичного образу Кременця. Розглянуто специфіку виникнення та розвитку дерев'яної архітектури центральної частини міста у контексті культурологічних процесів Волині ХІХ століття. Визначено особливості міської архітектури, що стала джерелом натхнення для митців і науковців як явище, притаманне виключно Волинському краю. Розкрито вплив середовища та виду діяльності населення на характер архітектури та на специфіку її структурних елементів.

Інформаційний розділ “Хроніка наукового життя” містить аналітичні довідки головного редактора газети “Замок” Анастасія Багнока “Вірність інноваційній проблематиці”, де подано інформацію про IV Міжнародну науково-практичну конференцію “Інновації у вищій школі: проблеми і перспективи в освіті та науці” (у її підготовці та проведенні брали участь фахівці 37 академічних інституцій із 13 країн) та “Кременецький сектор “Волинських читань” з аналізом матеріалів Всеукраїнської наукової конференції “Подільське читання” (до 90-річчя від дня народження відомого ботаніка-систематика, флориста Бориса Заверухи), програма якої включала 58 фахових повідомлень про результати наукових пошуків майже сотні дослідників з освітніх і наукових установ усіх регіонів України.

МУЗЕЙНИЙ ФОНД – КАТЕГОРІЯ ПЕДАГОГІЧНА

Так вважає і в цьому переконує суб'єктів навчально-виховного процесу доктор історичних наук Ірина Скальська, яка останнім часом опублікувала низку наукових розвідок на тему використання музейних матеріалів у наукових дослідженнях, навчальній і виховній роботі. Статтю такої тематичної спрямованості наш науковець запропонувала науковому часопису “KELM” Фондації “Освіта і наука без кордонів. PRO FUTUKO”. Це престижне фундаментальне наукове видання оприлюднює матеріали аналітичних досліджень фахівців східноєвропейських країн, насамперед з науково-освітніх інституцій України та Польщі. Статті публікуються англійською, польською та рідною для автора мовами.

В останньому номері часопису 48 авторів із Польщі, України, Великої Британії та Індії помістили матеріали 36 тематичних досліджень, проведених у різних країнах і в різноманітних сферах життєдіяльності людини. Наш науковець віддала перевагу особливому аспекту педагогічної діяльності, що відобразила у статті “Формування національної еліти у вищих закладах освіти засобами музейної педагогіки”. Автор розкриває роль краєзнавчого музею і музею навчального закладу в активізації пізнавальної діяльності аспірантів і магістрантів, у підвищенні якості підготовки фахівців у формуванні професійних рис майбутніх докторів філософії.

На основі власного досвіду викладання навчаль-

них дисциплін суспільного спрямування з використанням елементів музейної педагогіки науковець формулює відповідні методичні рекомендації, окреслює напрями використання музейних комунікацій у співпраці навчального закладу та музею

з метою формування майбутньої національної еліти. У статті наголошується на інноваційному значенні відкриття у навчальних закладах музеїв освіти, що сприяє вивченню та освоєнню кращих педагогічних традицій попередніх поколінь. Наголоше-

но, що освітянський музей має бути інтегрованим у навчально-виховний процес не тільки включенням до системи підготовки фахівців, а й залученням студентів, магістрантів, аспірантів до експозиційно-екскурсійної та інформаційно-дослідницької роботи. Проаналізовано експозиційний, науково-дослідницький, пошуковий, освітньо-виховний, масово-просвітницький аспекти діяльності музею у проекції підготовки фахівців за магістерськими програмами та програмами підготовки докторів філософії.

Автор характеризує інноваційні форми навчально-виховної роботи у контексті можливостей музейної педагогіки: віртуальні експресії, дистанційні музейно-виховні послуги, різноманітні онлайн-програми й освітні платформи. Йдеться і про забезпечення зворотнього зв'язку між освітнім закладом і музеєм, зокрема через проведення семінарів, диспутів, круглих столів, прес-конференцій у виставкових і експозиційних залах музею з використанням автентичних музейних артефактів. У цьому плані особлива роль належить музею-просвітницького закладу, який покликаний активізувати пізнавальну діяльність студентів, підвищувати якість навчання, підсилювати джерельну базу педагогічного процесу, сприяти організації самостійної навчальної та науково-дослідницької роботи у напрямку формування освіченої особистості з патріотичним світоглядом, гідного представника національної еліти.